

Hvad er et reservat? – del 1

Af Knud Rygaard

Mange af Hau Kolas læsere har sikkert i tidens løb undret sig over de meget indviklede forhold, der på alle indianerreservater gør sig gældende, når det drejer sig om ejerskab af jord.

For at infomere herom bringer vi et uddrag fra de først 40 sider af bogen "Braid of Feathers: American Indian Law and Contemporary Tribal Life" fra 1997 af historikeren Frank Pommersheim, der i en årrække har undervist på det indianske Sinte Gleska University på Rosebud-reservatet i South Dakota.

***

Et reservat er et hjemsted. Det er et sted, hvor jorden lever og omgiver mennesker, et sted, hvor landet tager vare på mennesker og får dem til at leve ret; et sted, hvor jorden giver trøst og næring. Men paradoksalt nok er det også et sted, hvor jorden er blevet såret, et sted, hvor den hellige cirkel er blevet brudt; et sted farvet af vold og lidelse. Og også denne smertefulde sandhed omgiver folket og deres mor.

Reservaternes tilblivelse

Ethvert forsøg på at forstå nutidens reservat-liv kræver også en forståelse af, hvad reservater er, og hvordan de er opstået.

Hvad har været forbundsregeringens politik og forventninger angående reservaterne, og hvordan har de harmoneret eller stødt sammen med stammernes målsætninger?

Uden en forståelse af de juridiske og kulturelle rødder til oprettelsen af reservaterne kan vi ikke forstå ret meget af den nuværende sociale virkelighed og den politiske atmosfære, der dominerer tilværelsen på indiansk jord. Et givet reservats særlige historie kan øge den almindelige forståelse – f. eks. konkrete detaljer, som hvorvidt reservatet er beliggende i en stammes oprindelige hjemland, om en stamme er anerkendt af forbundsregeringen, og graden af permanent ikke-indiansk tilstedeværelse.

Alle disse faktorer påvirker tilværelsen på et reservat. Meget i den måde folk lever på og i hvad der farver deres forhåbninger og kampe er en aktuell genspejling af gamle løfter og forpligtelser - af pagten med fortiden. Begrebet 'reservat' kan bedst defineres som en konkret udformning af en historisk garanti for "begrænset uafhængighed" afgivet til indianere som et resultat af forhandlede traktater og forlig indgået mellem indianerstammer og den amerikanske forbundsregering.

De fleste af disse traktater mellem to principielt uafhængige parter blev aftalt i 1800-tallet gennem forhandlinger, der repræsenterede de politiske og lovmæssige justeringer af forholdet mellem et ekspansivt amerikansk samfund på vej mod vest og de etablerede stammesamfund, der ydede sejlivet modstand.

Disse traktater etablerede reservater og fik dermed meget vidtrækkende konsekvenser. De hjalp til at skabe de vedvarende og meget specielle forhold, der eksisterer mellem forbundsregeringen og de indianske stammer, både med hensyn til lovgivning og i moralsk henseende.

Presset fra ekspansionen mod vest standsede ikke med underskrivelsen af traktater. Forbundsregeringens politik om begrænset uafhængighed måtte snart vige for en aggressiv assimilationspolitik, som havde alvorlige konsekvenser for reservaterne som tilflugtssteder for indiansk identitet. De indianske hjemlande blev flænset op. Den klare linje, der skilte indianere og ikke-indianere blev udsløttet.

Meget land blev mistet efterhånden som mange ikke-indianske besættere slog sig ned på indiansk land. Kulturelle traditioner kom under pres, og de nedarvede livsmønstre og institutioner blev undermineret og svækket. I manges øjne var dette historisk set det mest ødelæggende slag mod stammernes kulturer og indiansk livsform nogensinde.

Omdrejningspunktet for denne politik var 'the Dawes Act', også kendt som 'the General Allotment Act' - dvs. loven om almindelig udstykning af reservatjord fra 1887.

Loven om udstykning af reservatjord

Med en dramatisk formulering beskrev præsident Theodore Roosevelt denne lov som "en mægtig pulveriseringsmaskine til at bryde stammernes kompakte masse op." Den havde direkte indvirkning både på familien og den enkelte.

Udstykningsloven bemyndigede BIA (= Bureau of Indian Affairs, dvs. regeringens direktorat for indianske anliggender) til at udstykke 160 acres (= 65 hektarer) af stammens jord til hvert familieoverhoved og 40 acres (=16 hektarer) til hver mindreårig i familien. De udstykkede jordlodder skulle oprindeligt forblive under BIAs formynderskab i 25 år. Og de skulle være beskyttet mod salg og lokale ejendomsskatter i den overgangsperiode, hvor de gik fra at være en fælles ressource for stammen til at være individuelt ejede jordstykker der blev bestyret og brugt på samme måde som de omliggende ikke-indianske farme og ranches.

Denne 25-årige administrationsperiode blev ophævet af den såkaldte 'Burke Act' allerede i 1906, som tillod overdragelse af skøde og dermed salgsmulighed til "kompetente" indianerne før udløbet af den oprindelige periode. Der blev hurtigt nedsat kommissioner, der skulle afgøre hvilke stammemedlemmer, der kunne få overdraget 'kompetence'. Dette ville fjerne restriktioner i salg af indiansk jord og efterfølgende beskatning af jorden i de stater hvor reservaterne lå.

Disse kommissioner traf ofte deres afgørelser ud fra helt overfladiske kriterier, bl.a. ud fra om den enkelte ejer havde 50 % indiansk blod eller derunder. Ud over at tillade udstykning af jordlodder tillod loven om udstykning at al den jord, der var tilbage efter udstykningen - såkaldt 'overskydende' reservatjord - blev åbnet op for ikke-indiansk bosættelse.

Denne politik blev gennemført ovenfra og ned uden at stammernes blev hørt eller gav deres tilsagn. Den var groft underfinansieret; til den dækning af redskaber, såsæd og instruktion til de nye jordejere, som loven faktisk foreskrev, blev der undertiden tildelt mindre end ti dollars pr. person. Loven tog intet hensyn til traditioner for jagt og indsamling af føde hos de stammer, der var uden erfaringer med agerbrug. Og den var blottet for forståelse for rollerne i Lakota'ernes tiyoshpaye (den udvidede storfamilie), så at enkeltpersoner ofte fik tildelt jord langt uden for deres tiyoshpayes bosættelsesområder.

Set fra dette perspektiv var udstykningspolitikken nærmest forudbestemt til at mislykkes. Resultaterne var dybt ødelæggende. På nationalt plan blev det samlede indianske landområde reduceret fra 138 millioner hektar i 1887 - ca. 558 000 km² - til 52 millioner acres i 1934 - ca. 217 000 km².

Mere end 26 millioner acres - 108 000 km² - af den udstykkede jord blev overført fra stammerne til individuelle indianske jordejere og derefter til ikke-indianere gennem køb, bedrageri, pantsætning og tvangsauktioner.

60 af de 86 millioner acres som stammernes mistede i denne periode gik tabt på grund af lovens bestemmelser om salg af 'overskydende reservat-jord'.

Ifølge den ledende autoritet på område, historikeren Francis Prucha, blev 38 millioner hektar ikke-udstykket stammejord erklæret "overskydende" i forhold til stammernes behov og blev afstået til den forbundsregeringens regering til videresalg til ikke-indianere.

Yderligere 22 millioner acres 'overskydende' stammejord blev åbnet for nybyggeri af forbundsregeringen. Udstykningspolitikens ødelæggelser blev først standset af Roosevelts lov om Reorganisering af Indianernes forhold i 1934, der permanent forlængede BIAs formynderskab over de hidtil udstykkede jordlodder og standsede al yderligere udstykning.